

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 301/2018-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. októbra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej, zo sudcu Miroslava Duriša a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) o sťažnosti obce [REDAKČIA] zastúpenej advokátkou JUDr. Máriou Jezerskou, Hlavná 42, Trnava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 28 Cb 102/2012, za účasti Okresného súdu Nitra takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obce [REDAKČIA] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 28 Cb 102/2012 porušené boli.

2. Okresnému súdu Nitra prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 28 Cb 102/2012 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Obci [REDACTED] priznáva finančné zadostučinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Nitra povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Nitra je povinný uhradiť obci [REDACTED] trovy konania v sume 488,13 € (slovom štyristoosemdesiatosem eur a trinásť centov) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. Márie Jezerskej, Hlavná 42, Trnava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. apríla 2018 doručená sťažnosť obce [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. Máriou Jezerskou, Hlavná 42, Trnava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 28 Cb 102/2012 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka v procesnom postavení žalobkyne si žalobou doručenou okresnému súdu 27. decembra 2012 v konaní vedenom pod sp. zn. 28 Cb 102/2012 uplatnila nárok na bezplatné odstránenie väd diela (výstavba obecných bytových domov, pozn.) voči zhotoviteľovi diela.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uvádza:

„Súčasne s návrhom na začatie konania bol riadne zaplatený aj súdny poplatok za návrh vo výške 99,50 € (kolok).

V priebehu uvedeného konania súd vo veci vykonal tieto úkony:

- 10. 01. 2013 zaslal návrh s prílohami odporcovi s tým, aby sa odporca vyjadril v lehote 30 dní, odporca sa vyjadril podaním zo dňa 4. 4. 2013, ktoré súdu doručil 5. 4. 2013

- 25. 04. 2013 nariadil pojednávanie na deň 27. 5. 2013

- 27. 05. 2013 bolo odročené bez pojednávania pre neprítomnosť odporcu, ktorý žiadal odročenie z dôvodu kolízie, ktorej žiadosti súd vyhovel

- 01.07. 2013 sa konalo pojednávanie od 9.30 hod. do 10.45 hod.

- 07. 10. 2013 sa konalo pojednávanie od 10.00 hod. do 12.40 hod.

- 25. 11. 2013 sa konalo pojednávanie od 9.00 hod. do 11.40 hod.

- 06. 02. 2014 sa konalo pojednávanie od 9.00 hod. do 10.05 hod. - súd pojednávanie odročil na neurčito s tým, že do konania bude pribraný znalec, zároveň mali účastníci konania zaslať súdu otázky na znalca v lehote 30 dní

- Sťažovateľka dňa 3. 3. 2014 zaslala súdu návrh na doplnenie dokazovania (otázky na znalca)

- 27. 01. 2016 úprava sudkyne - zaslanie otázok znalcovi

- 21. 03. 2016 výzva súdu účastníkom konania na zaujatie stanoviska, na ktoré reagovala sťažovateľka podaniami zo dňa 20. 04. 2016 a 24. 05. 2016, v ktorom žiadala, aby súd vo veci bez priedávok nariadil pojednávanie a to aj za prítomnosti znalca tak, ako to doporučil súdu sám dotazovaný znalec

Okresný súd Nitra do dnešného dňa t. j. počas obdobia takmer 6 rokov nedokázal o návrhu sťažovateľky právoplatne rozhodnúť.

Tým, že súd vo veci koná so zbytočnými priedávkami a neefektívne po dobu takmer 6 rokov, sťažovateľke fakticky upiera tieto základné práva garantované ústavou ako právnym predpisom najvyššej právnej sily a medzinárodnou zmluvou...

Rovnako sa nedá tvrdiť, že by sa sťažovateľka podieľala na vzniku priedávok. Sťažovateľka sa riadne na súdom nariadené pojednávania vždy dostavila a súdu včas oznámila návrhy na doplnenie dokazovania. Posledné pojednávanie v predmetnej veci sa uskutočnilo ešte dňa 06. 02. 2014 s tým, že bolo odročené za účelom znaleckého dokazovania. Právni zástupcovia účastníkov konania mali do 30 dní súdu zaslať otázky na znalca, na ktoré je potrebné v znaleckom posudku odpovedať. Sťažovateľka zaslala otázky na znalca už dňa 07. 03. 2014 a odporca až dňa 07. 11. 2014.

Zrejme v dôsledku podanej sťažnosti sudkyňa zaslala úpravou zo dňa 27. 01. 2016 otázky znalcovi. Znalec súdu oznámil, že by bolo potrebné otázky preformulovať v spolupráci správnymi zástupcami účastníkov konania. Stanovisko znalca dňa 21. 03. 2016 sudkyňa preposlala účastníkom konania s výzvou, aby sa vyjadrili. Sťažovateľka reagovala listom zo dňa 20. 04. 2016, v ktorom namietala, prečo súd čakal dva roky a nenariadil znalecké dokazovanie. Následne podaním zo dňa 24. 05. 2016 zaslala aj stanovisko s návrhom, aby súd bez prietáhov nariadil vo veci pojednávanie za prítomnosti znalca, aby mohli byť naformulované otázky tak, aby na ne mohol znalec odpovedať. Súd do dnešného dňa vo veci pojednávanie nenariadil a ani neustanovil znalca.

Hoci sťažnosť na prietahy bola samotným súdom vyhodnotená ako opodstatnená, okresný súd do dnešného dňa ďalšie pojednávanie nenariadil...“

Sťažovateľka navrhuje aj priznanie finančného zadosťučinenia v sume 4 000 € s týmto odôvodnením:

„Vzhľadom na dlhodobé porušovanie základných ústavných a medzinárodnou zmluvou garantovaných práv nepovažuje sťažovateľka za dostačujúce iba skonštatovať ich porušenie, ale súčasne žiada i priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 4.000 EUR. Uvedená suma je primeraným vyjadrením odškodnenia za dlhodobý stav právnej neistoty, v ktorom sa sťažovateľka nachádza... Sťažovateľka ako vlastníčka predmetných bytov neustále čelí opakovaným reklamáciám nájomníkov predmetných bytov, pritom sama nemá finančné prostriedky na to, aby reklamované vady diela mohla odstrániť svojpomocne, navyše ak o zodpovednosti zhotoviteľa za vady diela súd do dnešného dňa nerozhodol. Táto neistota spôsobuje, že nájomníci sú nútení bývať v zdravotne nevyhovujúcich bytoch, v ktorých sa objavujú plesne. Sťažovateľka tieto reklamácie musí riešiť dočasnými úpravami, čím jej vznikajú náklady. Vzhľadom na predmet konania nemôže obec ako samosprávny orgán bez rozhodnutia súdu konať na vlastnú päsť.“

Na základe uvedenej sťažnostnej argumentácie sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil porušenie jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov a priznal jej finančné zadosťučinenie v sume 4 000 €, ako aj úhradu trov konania.

Prílohu sťažnosti sťažovateľky tvorí odpoveď predsedníčky okresného súdu na jej žiadosť o odstránenie priedahov sp. zn. Spr 2066/2015 z 2. februára 2016, v ktorej sa v podstatnom uvádza:

„Posledné pojednávanie vo veci sa uskutočnilo dňa 6. 2. 2014 s tým, že bolo odročené za účelom znaleckého dokazovania. Právni zástupcovia účastníkov konania mali do 30 dní súdu zaslať otázky na znalca, ktoré je potrebné v rámci znaleckého dokazovania vyriešiť. Právna zástupkyňa navrhovateľa zaslala otázky na znalca dňa 7. 3. 2014 a právny zástupca odporcu dňa 7. 11. 2014. Sudkyňa vzhľadom na značnú pracovnú zaťaženosť /vybavuje vo svojom oddelení 900 vecí/, vykonala vo veci úpravu až dňa 27. 1. 2016, na základe ktorej zaslala otázky znalcovi vybranému zo zoznamu znalcov [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] na odkonzultovanie, keďže ide o náročné dokazovanie, pričom znalec súdu oznámil, že by bolo zrejme potrebné otázky preformulovať v spolupráci s právnymi zástupcami účastníkov konania. Táto komunikácia bola následne preposlaná právnym zástupcom na zaujatie stanoviska a po jeho obdržaní bude súd pokračovať v potrebnom dokazovaní.

Vzhľadom k tomu, že pri prešetrovaní sťažnosti som zistila narušenie plynulosti konania, za účelom predchádzania prípadným ďalším priedahom v konaní som prijala opatrenie, na základe ktorého bude zákonná sudkyňa referovať stav konania v pravidelných dvojmesačných intervaloch a to až do právoplatného ukončenia veci.“

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 301/2018-7 z 3. mája 2018 ju prijal na ďalšie konanie v rozsahu namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie po predchádzajúcej výzve ústavného súdu predsedníčka okresného súdu v prípise sp. zn. Spr 751/2018 zo 7. augusta 2018 oznámila, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania a k obsahu sťažnosti zaujala v podstatnom toto stanovisko:

„... Vec napadla na Okresný súd Nitra dňa 27. 12. 2012. Žalobca sa žalobou domáhal odstránenia väd diela na bytovom dome v obci [REDACTED]. Úpravou zo dňa 10. 01. 2013 bola zaslaná žaloba žalovanému na vyjadrenie. Žalobu s prílohami prevzal žalovaný dňa 25. 02. 2013 a k žalobe sa vyjadril dňa 04. 04. 2013 tak, že nárok žalobcu neuznával a navrhol žalobu zamietnuť. Vyjadrenie žalovaného k žalobe bolo doručené práv. zástupcovi žalobcu dňa 13. 05. 2013. Prvé pojednávanie bolo vytýčené na deň 27. 05. 2013. Po doručení predvolania podaním zo dňa 07. 05. 2013 požiadal práv. zástupca žalovaného o odročenie pojednávania, z dôvodu kolízie pojednávania s konaním vedeným pod sp. zn. 16 C 49/2012, preto bolo pojednávanie odročené na 01. 07. 2013. Na tomto pojednávaní sa k žalobe vyjadrili právni zástupcovia strán sporu. Pojednávanie bolo odročené s tým, že na ďalšom pojednávaní budú vypočutí štatutárni zástupcovia strán sporu a svedok [REDACTED]. Právna zástupkyňa žalobcu mala predložiť všetky písomné reklamácie väd diela. Právny zástupca žalovaného listom zo dňa 05. 08. 2013 oznámil súdu vypovedanie plnej moci, ktorá mu bola udelená žalovaným. Žalovaný splnomocnil na konanie dňa 13. 08. 2013 nového právneho zástupcu. Právna zástupkyňa žalobcu podaním zo dňa 20. 08. 2013 predložila súdu zoznam väd reklamovaných v priebehu rokov 2009 až 2011, spolu s reklamáciami obyvateľov bytového domu. Svedok [REDACTED] e-mailom zo dňa 02. 10. 2013 ospravedlnil neúčast' na pojednávaní konanom dňa 07. 10. 2013 z pracovných dôvodov. Na pojednávaní dňa 07. 10. 2013 boli k veci vypočutí štatutárni zástupcovia strán sporu. Pojednávanie bolo odročené s tým, že na ďalšom pojednávaní budú vypočutí svedkovia [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED]. Svedok [REDACTED] ospravedlnil neúčast' na pojednávaní zo zdravotných dôvodov. Na pojednávaní dňa 25. 11. 2013 boli vypočutí svedkovia [REDACTED], [REDACTED]. Pojednávanie bolo odročené za účelom doplnenia dokazovania predložením súťažných podmienok, realizačnej projektovej dokumentácie, uznesení Obecného úradu o prerokovaní Zmluvy o dielo a dodatkov č. 1, 2 a 3 k zmluve a stavebných denníkov. Na pojednávaní dňa 06. 02. 2014 predložila právna zástupkyňa žalobcu písomné vyjadrenie projektanta [REDACTED], [REDACTED], k priebehu konania a vyjadreniu žalovaného. Pojednávanie konané dňa 06. 02. 2014 bolo odročené na neurčito s tým, že vo veci bude nariadené znalecké dokazovanie. Právny zástupca žalovaného doručil na súd dňa 04. 02. 2014 stavebné denníky. Právna zástupkyňa žalobcu

zaslala dňa 07. 03. 2014 otázky, na ktoré mal v znaleckom posudku znalec zodpovedať. Právny zástupca žalovaného zaslal dňa 07. 11. 2014 otázky, na ktoré mal v znaleckom posudku znalec zodpovedať. Po zaslaní otázok na ktoré mal v znaleckom posudku znalec zodpovedať právnymi zástupcami strán sporu, boli tieto preposlané oslovenému znalcovi [REDACTED] e-mailom zo dňa 27. 01. 2016, na vyjadrenie, či ho možno v tomto konaní na vyhotovenie znaleckého posudku ustanoviť. Znalec súdu oznámil, že je potrebné otázky preformulovať v spolupráci s právnymi zástupcami, nakoľko ide o rozsiahle dokazovanie, ktoré bude aj finančne náročné, spojené možno aj s vysťahovaním nájomníkov /ide o bytový dom v obci [REDACTED]/. Uvedenú komunikáciu sudkyňa odoslala právnym zástupcom strán sporu e-mailom zo dňa 29. 01. 2016. Nakoľko na uvedený mail nereagovali, bola požiadavka znalca [REDACTED] zaslaná poštou listami zo dňa 21. 03. 2016. Právna zástupkyňa žalobcu listom zo dňa 20. 04. 2016 oznámila súdu, že vzhľadom na argumenty znalca, sa k formulácii otázok vyjadrí do 10. 05. 2016. Právna zástupkyňa žalobcu listom zo dňa 24. 05. 2016 oznámila stanovisko žalobcu k dokazovaniu, avšak k položeným otázkam sa konkrétne nevyjadrila. Namietala len otázky položené protistranou. Právny zástupca žalovaného sa k argumentom znalca [REDACTED] nevyjadril.

V ďalšom konaní súd uznesením č. k. 28 Cb/102/2012-203 zo dňa 28. 03. 2018 vyzval žalobcu na zloženie preddavku na trovy dokazovania, ktoré zaplatil dňa 26. 04. 2018. Následne súd uznesením č. k. 28 Cb/102/2012-208 zo dňa 15. 06. 2018 ustanovil vo veci znalca [REDACTED] za účelom vyhotovenia znaleckého posudku, pričom nakoľko nedošlo zo strany právneho zástupcu žalovaného k reakcii na znalca [REDACTED], ani zo strany právnej zástupkyne žalobcu k ich prepracovaniu, uložila znalcovi otázky sudkyňa. Uznesenie o nariadení znaleckého dokazovania bolo doručené právnym zástupcom strán konania dňa 25. 06. 2018 a 03. 07. 2018 a znalcovi dňa 06. 07. 2018.

Z prehľadu úkonov vo veci vyplýva, že v konania sa vyskytli dve obdobia, kedy došlo k narušeniu plynulosti konania a to vo v období od doručenia otázok právnymi zástupcov strán sporu na súd do ich zaslania oslovenému znalcovi (t. j. od 07. 11. 2014 do 27. 01. 2016), kedy uplynulo obdobie 14 mesiacov a od zaslania vyjadrenia právneho zástupcu žalobcu zo dňa 24. 05. 2016 do vyhotovenia uznesenia zo dňa 28. 03. 2018 (t. j. od 24. 05. 2016 do 28. 03. 2018), kedy uplynulo obdobie 22 mesiacov.

Uvedené obdobia nečinnosti súdu možno považovať za zbytočné prieťahy v konaní, ktoré boli spôsobené tým, že ide o právne zložitú vec, ako aj neposkytnutím súčinnosti právneho zástupcu žalovaného, ktorý sa k argumentom znalca [REDACTED] a potrebe preformulovania otázok vôbec nevyjadril.

Na doplnenie považujem za potrebné uviesť, že na celkovú dĺžku konania mali vplyv aj okolnosti spočívajúce v neprimeranej zaťažnosti sudkyne, ktorá vybavuje viaceré agendy na obchodnom úseku /Cb, Cbi, CbZm, CbR, Exre, Nsre, Pok, K, R, NcKR, OdK, Ods, Odi/ a v období vykazovanej nečinnosti v predmetnej veci pracovala s vysokým počtom nevybavených vecí /spolu cca 900 vecí/, pričom v rokoch 2015 a 2016 z dôvodu dlhodobu práceneschopného sudcu obchodného úseku, musela sudkyňa vybavovať aj prerozdelené veci chýbajúceho sudcu. Poukazujem i na dlhodobú personálnu poddimenzovanosť Okresného súdu Nitra, ktorý je súdom v sídle krajského súdu, kde sme minimálne od roku 2015 nemali naplnený stav sudcov, potrebný na zabezpečenie riadneho výkonu súdnictva. I keď je nepochybné, že tieto okolnosti nemôžu byť na ťarchu strán konania, treba uviesť že nie sú spôsobené ani zlou organizáciou práce súdu, pretože na súde v sídle krajského súdu je odchod sudcov na súd vyššieho stupňa častý a bežný, pričom za odchádzajúcich sudcov nemáme zabezpečenú okamžitú náhradu, preto sa veci z ich oddelení prerozdeľujú ostatným sudcom, ktorí sú tak ešte viac zaťažení pridelením väčšieho množstva ďalších už rozpojdnávaných vecí, čo má za následok narušenie plynulosti konania a nemožnosť vybavovať všetky veci rýchlo a bez zbytočných prieťahov.“

Ústavný súd porovnal prehľad vykonaných procesných úkonov obsiahnutý v citovanom prípise okresného súdu s obsahom predloženého spisu okresného súdu, a keďže mu zodpovedal, pre potreby ďalšieho konania z neho vychádzal.

Následne ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľky, aby sa vyjadrila, či trvá na konaní ústneho pojednávania, a zároveň jej zaslal vyjadrenie predsedníčky okresného súdu sp. zn. Spr. 751/2018 zo 7. augusta 2018 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska.

Právna zástupkyňa sťažovateľky podaním zo 17. septembra 2018 oznámila ústavnému súdu, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania vo veci a k meritu veci uviedla:

„K vyjadreniu predsedníčky Okresného súdu Nitra poznamenávam, že možno súhlasiť s tým, že v konaní sa vyskytli obdobia, kedy došlo zo strany súdu k narušeniu plynulosti konania, avšak nemožno súhlasiť s vymedzením rozsahu tohto obdobia a to z týchto dôvodov:

a) Pojednávanie konané dňa 06. 02. 2014 súd odročil na neurčito s tým, že do konania bude pribráný znalec, zároveň mali účastníci konania zaslať súdu otázky na znalca v lehote 30 dní. Žalobkyňa v stanovenej lehote tieto otázky súdu zaslala. Podľa názoru sťažovateľky mal súd po uplynutí procesnej lehoty (ktorú využila len žalobkyňa) t. j. po 06. 03. 2014 vykonať ďalšie procesné úkony vo veci. Preto nie je možné počítať lehotu, kedy došlo k narušeniu plynulosti konania od 07. 11. 2014 (kedy zaslal súdu otázky na znalca žalovaný), ale od 06. 03. 2014 do 27. 01. 2016, kedy súd zaslal otázky oslovenému znalcovi. Takto márne uplynulo nie 14 mesiacov, ako tvrdí predsedníčka okresného súdu, ale 22 mesiacov. Ak by žalovaný neposlal súdu otázky dodnes, súd by znalca vôbec neustanovil?

b) Nie je zrejmé, prečo sa súd pred ustanovením znalca na neho obrátil s formuláciou otázok, keď následne nezvolil postup, ktorý znalec doporučil, teda, nenariadil vo veci pojednávanie za prítomnosti znalca a účastníkov konania za účelom zúženia okruhu otázok tak, aby znalec vedel na ne odpovedať bez masívnych deštrukcií a bez obmedzenia nájomníkov bytov. Z uvedeného dôvodu možno konštatovať, že súd bol od odročenia pojednávania 06. 2. 2014, resp. od 06. 03. 2014 do 23. 03. 2018 (pibratia znalca) nečinný.“

Vzhľadom na oznámenia predsedníčky okresného súdu a právnej zástupkyne sťažovateľky ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 2 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ako aj z čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií ústavný súd posudzoval aj sťažnosť sťažovateľky.

1. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o odstránení väd diela je bežnou súčasťou rozhodovacej činnosti súdov, a preto z právneho hľadiska nemožno vec považovať za zložitú. Zároveň ústavný súd rešpektuje, že vec je skutkovo zložitejšia, predovšetkým vzhľadom na potrebu vykonať rozsiahlejšie technicky zamerané znalecké dokazovanie.

2. Správanie sťažovateľky ako účastníčky konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd zo zapožičaného súdneho spisu zistil, že sťažovateľka neprispela k predĺženiu predmetného konania, okresnému súdu poskytovala potrebnú súčinnosť a nariadených pojednávaní sa riadne zúčastňovala.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v napadnutom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

V popísanom priebehu napadnutého súdneho konania ústavný súd identifikoval dve obdobia neodôvodnenej nečinnosti, a to od 7. marca 2014 do 27. januára 2016 a od 24. mája 2016 do 28. marca 2018. Zároveň poznamenáva, že ustanovenie znalca k technickému

posúdeniu vád diela, ktoré je pre rozhodnutie veci nevyhnutné, po viac ako piatich rokoch od začatia konania nemožno považovať za efektívny postup okresného súdu v napadnutom konaní.

Pokiaľ okresný súd poukazuje na nedostatočné personálne obsadenie súdu a množstvo nevybavených súdnych prípadov, k tomu ústavný súd v zhode so svojou doterajšou ustálenou judikatúrou (pozri napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03) konštatuje, že nedostatočné materiálno-technické vybavenie a poddimenzované personálne obsadenie súdu nemôže byť na ťarchu účastníkom konania a nemôže zbaviť okresný súd zodpovednosti za vzniknuté prieťahy.

Ústavný súd preto aj s prihliadnutím na celkovú doterajšiu dĺžku napadnutého konania (viac ako 5 a pol roka) a zistenú neodôvodnenú nečinnosť a neefektívnu činnosť okresného súdu dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom. Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 28 Cb 102/2012 konal bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Sťažovateľka sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 4 000 € z dôvodov citovaných v časti I tohto nálezu.

Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že v okolnostiach daného prípadu, najmä s prihliadnutím na doterajšiu dĺžku napadnutého konania a opakované obdobia neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu je dôvodné a spravodlivé priznať sťažovateľke finančné zadosťučinenie v sume 2000 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

V.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľka si sťažnosťou uplatnila nárok na úhradu trov konania v sume 307 € za poskytnuté právne služby.

Ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním. Úhradu priznal za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) vykonané v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 § 13 ods. 2 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Tarifná odmena za každý úkon vykonaný v roku 2018 predstavuje sumu 153,50 €, čo spolu činí 460,5 € a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za tri úkony v sume 27,63 €, čo spolu predstavuje sumu 488,13 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. októbra 2018